İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU

Amaç ve öğrenme hedefleri

Amaç: işyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB), ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB) ve kamu sağlık hizmet sunucularının kuruluşu, yapısı ve işleyişi; işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının sorumluluk, hak ve yükümlülükleri ile ekip çalışmasının önemi hakkında bilgi vermek.

Konu başlıkları

1	6331 sayılı Kanun'da İSG hizmetleri
2	İSGB ve OSGB'nin kurulması ve çalışmaları
3	İşyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görev, yetki ve sorumlulukları
4	İş güvenliği uzmanının görev, yetki ve sorumlulukları
5	İSG hizmetlerinde ekip çalışması

İlgili mevzuat

Mevzuat	Resmî Gazete
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	30.06.2012 / 28339
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	29.12.2012 / 28512
İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	29.12.2012 / 28512
İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	20.07.2013 / 28713
İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği	26.12.2012 / 28509
Elliden Az Çalışanı Bulunan ve Az Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşyerlerinde İşveren veya İşveren Vekili Tarafından İSG Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik	29.06.2015 / 29401
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	02.04.2026 / 33212

Bölüm 1

6331 sayılı Kanun'da İSG hizmetleri

İşverenin yükümlülükleri, İSG hizmetleri, işyeri hekimi ve uzmanın hukuki konumu

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

İşverenin genel yükümlülüğü

- Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbiri almak, organizasyonu yapmak, araç ve gereçleri sağlamak, mevcut durumu şartlara ve gelişmelere göre sürekli iyileştirmek
- Alınan İSG tedbirlerine uyulup uyulmadığını izlemek, denetlemek ve uygunsuzlukları gidermek
- Risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmak
- Çalışana görev verirken sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne almak
- Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için tedbir almak

6331 sayılı Kanun, md. 4. Dışarıdan hizmet alınması işverenin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz; çalışanların yükümlülükleri işverenin sorumluluklarını etkilemez; tedbirlerin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz.

Risklerden korunma ilkeleri

a	Risklerden kaçınmak
b	Kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek
c	Risklerle kaynağında mücadele etmek
ç	İşi kişiye uygun hâle getirmek; özellikle tekdüze çalışma ve üretim temposunun olumsuz etkilerini önlemek
d	Teknik gelişmelere uyum sağlamak
e	Tehlikeli olanı tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek (ikame)
f	Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamını kapsayan tutarlı bir önleme politikası geliştirmek
g	Toplu korunma tedbirlerine kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik vermek
ğ	Çalışanlara uygun talimatlar vermek

6331 sayılı Kanun, md. 5.

İSG hizmetlerinin sunulması (1)

- İşveren, çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve 10 veya daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıftaki işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirir.
- Çalışanları arasında gerekli niteliklere sahip personel yoksa hizmetin tamamını veya bir kısmını OSGB'lerden alabilir; gerekli belgeye sahipse, tehlike sınıfı ve çalışan sayısını dikkate alarak hizmeti kendisi de üstlenebilir.
- 50'den az çalışanı bulunan az tehlikeli işyerlerinde işveren veya işveren vekili, Bakanlıkça ilan edilen eğitimi tamamlayarak işe giriş ve periyodik muayeneler hariç İSG hizmetlerini yürütebilir.
- İşveren, görevlendirdiği kişilerin ve hizmet aldığı kuruluşların araç, gereç, mekân ve zaman ihtiyaçlarını karşılar; iş birliği ve koordinasyonu sağlar; mevzuata uygun ve yazılı bildirilen tedbirleri yerine getirir; riskler hakkında ilgilileri bilgilendirir.

6331 sayılı Kanun, md. 6/1.

İSG hizmetlerinin sunulması (2)

- Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşları, İSG hizmetlerini Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan veya 4734 sayılı Kanun çerçevesinde alabilir.
- Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.
- Görevlendirme süresinin belirlenmesinde, öğrenci statüsündeki çırak ve stajyerler çalışan sayısına dâhil edilmez.
- Kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde uzman ve hekim görevlendirme yükümlülüğü, ertelemelerin ardından 1 Ocak 2025'te yürürlüğe girmiştir.

6331 sayılı Kanun, md. 6/2–4 ve geçici md. 1.

İSG hizmetlerinin desteklenmesi

- Kamu kuruluşları hariç, 10'dan az çalışanı bulunan çok tehlikeli ve tehlikeli sınıftaki işyerleri Bakanlık desteğinden yararlanabilir; Cumhurbaşkanı, 10'dan az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinin de yararlanmasına karar verebilir.
- Giderler, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primlerinden kaynak aktarılarak SGK'ca finanse edilir.
- Sigortalılık bildiriminde bulunmadığı tespit edilen işverenlere yapılan ödemeler yasal faiziyle geri alınır ve bu işverenler üç yıl süreyle destekten yararlanamaz.

6331 sayılı Kanun, md. 7. 2018'de "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" olarak değiştirilmiştir.

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı (1)

- Hak ve yetkileri görevleri nedeniyle kısıtlanamaz; görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içinde yürütürler.
- Görev aldıkları işyerinde İSG ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, tedbir ve tavsiyeleri belirleyip işverene yazılı olarak bildirirler; bunların yerine getirilmesinden işveren sorumludur.
- Acil durdurmayı gerektiren eksikliklere rağmen işveren tedbir almazsa durum Bakanlığın yetkili birimine, varsa yetkili sendika temsilcisine, yoksa çalışan temsilcisine bildirilir.
- Bildirim yapmayanın belgesi üç ay, tekrarında altı ay askıya alınır. Bildirim nedeniyle iş sözleşmesine son verilemez; aksi hâlde işveren en az bir yıllık sözleşme ücreti tutarında tazminat öder.
- Kötü niyetle gerçek dışı bildirimde bulunduğu mahkeme kararıyla tespit edilenin belgesi altı ay askıya alınır.

6331 sayılı Kanun, md. 8/1–2.

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı (2)

- Hizmet sunan kuruluşlar, işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları, hizmetin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.
- Çalışanın ölümü veya maluliyetiyle sonuçlanan iş kazası veya meslek hastalığında ihmali tespit edilen işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır.
- Çok tehlikeli işyerlerinde (A), tehlikeli işyerlerinde en az (B), az tehlikeli işyerlerinde en az (C) sınıfı uzmanlık belgesi aranır; Bakanlık maden ve yapı gibi sektörlerde özel düzenleme yapabilir.
- Çalışma süresi nedeniyle tam süreli görevlendirme gerekiyorsa işveren işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurar.
- Kamu kurumlarında belgeye sahip personel asli görevinin yanında kendi kurumunda veya onayla diğer kamu kurumlarında görevlendirilebilir.

6331 sayılı Kanun, md. 8/3–8.

Tehlike sınıfı, risk değerlendirmesi ve acil durumlar

Tehlike sınıfı (md. 9)

- Kısa vadeli sigorta kolları prim tarifesi de dikkate alınarak, komisyon görüşü doğrultusunda Bakanlıkça çıkarılan tebliğle belirlenir.
- Tespitte işyerinde yapılan asıl iş dikkate alınır.

Risk değerlendirmesi (md. 10)

İşveren, risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.

Acil durumlar (md. 11)

- Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ve çevre şartlarını dikkate alarak olası acil durumları belirler; olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.
- Gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.

İş kazası ve meslek hastalıklarının kaydı ve bildirimi

İşveren

- Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, inceleyip raporlarını düzenler.
- Yaralanma veya ölüme yol açmasa da zarar verme potansiyeli olan olayları (ramak kala) inceler ve raporlar.
- İş kazasını kazadan sonraki, meslek hastalığını öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde SGK'ya bildirir.

Sağlık hizmet sunucuları

- İşyeri hekimi veya sağlık hizmet sunucuları, meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları SGK'ca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularına sevk eder.
- Sağlık hizmet sunucuları iş kazalarını, yetkilendirilmiş sunucular meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde SGK'ya bildirir.

6331 sayılı Kanun, md. 14.

Sağlık gözetimi

- İşveren; çalışanların işe girişlerinde, iş değişikliğinde, iş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan uzaklaşmalardan sonra talep etmeleri hâlinde işe dönüşlerinde ve işin devamı süresince düzenli aralıklarla sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlar.
- Periyodik muayene en geç: çok tehlikeli işlerde yılda bir, tehlikeli işlerde üç yılda bir, az tehlikeli işlerde beş yılda bir; çocuk, genç ve gebe çalışanlarda altı ayda bir.
- Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışacaklar, işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.
- Sağlık raporları işyeri hekiminden alınır; 50'den az çalışanı bulunan az tehlikeli işyerleri için kamu sağlık hizmet sunucularından veya aile hekimlerinden de alınabilir.

6331 sayılı Kanun, md. 15; İşyeri Hekimi Yönetmeliği, md. 9.

Çalışanların eğitimi

- İşveren, çalışanların İSG eğitimlerini almasını sağlar: işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesinde veya yeni teknoloji uygulanmasında.
- Eğitimler yeni risklere uygun olarak yenilenir; çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.
- Mesleki eğitim zorunluluğu olan tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde, mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılamaz.
- İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce ilave eğitim, altı aydan fazla işten uzak kalanlara bilgi yenileme eğitimi verilir.

Tehlike sınıfı	Temel eğitim	Tekrar sıklığı
Çok tehlikeli	En az 16 ders saati	Yılda en az bir
Tehlikeli	En az 12 ders saati	İki yılda en az bir
Az tehlikeli	En az 8 ders saati	Üç yılda en az bir

6331 sayılı Kanun, md. 17; 2026 tarihli eğitim yönetmeliğine göre tekrar eğitimleri her sınıfta en az 8 ders saatidir.

Çalışan temsilcisi

Çalışan sayısı	Temsilci
2–50	1
51–100	2
101–500	3
501–1.000	4
1.001–2.000	5
2.001 ve üzeri	6

- İşveren, çalışanlar arasında yapılacak seçimle, seçimle belirlenemezse atamayla çalışan temsilcisi görevlendirir.
- Birden fazla temsilci varsa baş temsilci, temsilciler arasında seçimle belirlenir.
- İşyerinde yetkili sendika varsa işyeri sendika temsilcileri çalışan temsilcisi olarak da görev yapar.

6331 sayılı Kanun, md. 20.

Bölüm 2

İSGB ve OSGB

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB)

- En az bir işyeri hekimi ile işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip en az bir iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesiyle oluşturulur; işveren diğer sağlık personeli de görevlendirebilir.
- Uygun büyüklükte bir yerde, esas olarak asıl işin yürütüldüğü mekânda ve giriş katta kurulur; bölümleri aynı alanda bulunur.
- En az 8 m^2 iş güvenliği uzmanı odası, işyeri hekimi için bir muayene odası ve 12 m^2 ilkyardım ve acil müdahale odası bulunur; tam zamanlı her hekim ve uzman için ayrı oda tahsis edilir.
- Ek-1'deki araç ve gereçlerle donatılır; acil durumlar için uygun araç bulundurulur. Ruhsatlı sağlık hizmet sunucusu olan işyerlerinde oda ve araç zorunluluğu aranmaz.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 10.

İSGB ve OSGB'de bulunması gereken araç ve gereçler

- Steteskop, tansiyon aleti, otoskop, oftalmoskop
- Termometre, ışık kaynağı, refleks çekici
- Küçük cerrahi seti, pansuman seti
- Paravan veya perde, muayene masası
- Tartı aleti, boy ölçer
- Dil basacağı, enjektör, gazlı bez gibi sarf malzemeleri; keskin atık kabı
- Manometreli taşınabilir oksijen tüpü, seyyar lamba
- Buzdolabı, ilaç ve malzeme dolabı
- EKG cihazı, negatoskop, tekerlekli sandalye
- Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'e göre bulundurulması zorunlu temel acil ilaçlar, aşılar ve antiserumlar

Ek-1. Birden fazla işyeri hekiminin çalıştığı birimlerde steteskoptan muayene masasına kadar olan cihazlar her hekim için ayrı bulundurulur.

İSG hizmetleri için sağlanacak şartlar

- 50 veya daha fazla çalışanı olan işyerlerinde işveren, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeline 8 m^2, iş güvenliği uzmanına 8 m^2 birer oda verir; acil durumlar için uygun araç bulundurur.
- 50'den az çalışanı olan işyerlerinde işveren, İSG personeline çalışma süresince kullanılmak üzere uygun bir yer sağlar.
- Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezlerinde 50'den az çalışanı olan işverenler için, koordinasyonu yönetimce sağlanan ortak bir mekân oluşturulabilir.
- 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde işveren ile hizmet sunan mutabık kalarak aynı sözleşme yılı içinde aylık hizmet sürelerini birleştirebilir veya hizmet aralıklarını belirleyebilir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 11.

Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB) (1)

- Kurulabilmesi için tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan en az bir işyeri hekimi, bir iş güvenliği uzmanı ve bir diğer sağlık personeli istihdamı zorunludur.
- Tam süreli görevlendirilenler başka bir OSGB'de veya işyerinde aynı unvanla ya da yetkili eğitim kurumlarında eğitici olarak görev alamaz.
- OSGB'de en az 10 m^2 muayene odası, 15 m^2 ilkyardım ve acil müdahale odası, 10 m^2 iş güvenliği uzmanı odaları, 12 m^2 bekleme yeri, arşiv odası, WC ve lavabo bulunur.
- OSGB'ler tehlike sınıfı ve çalışan sayısına göre belirlenen sürelerde hizmet verir.
- Kuruldukları il ve sınır komşusu illerde hizmet sunmaya yetkilidir; birden fazla ilde yürütülen raylı sistem, yol gibi işlerde işin yapıldığı illerden birinde bulunmaları yeterlidir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 12.

Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB) (2)

- Yetkilendirildikleri il sınırında izinsiz şube veya irtibat bürosu açamazlar; hizmet verdikleri sürece yetki aldıkları adreste açık ve faaliyette bulunmaları esastır.
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik'teki niteliklere uygun oluşturulur ve Ek-1'deki araç ve gereçlerle donatılır.
- Zemin katta veya müstakil binalarda kurulması esastır.
- Unvan değişikliğinde yetki belgesi yenileme başvurusu 30 gün içinde yapılır; şirket ortaklarındaki değişiklik 30 gün içinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 12. Atıf yapılan yönetmelik bugün RG 17.07.2013, sayı 28710 tarihlidir.

İSGB ve OSGB'nin görev ve sorumlulukları

- Koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyetleri kapsayacak şekilde çalışma ortamı gözetimi konusunda işverene rehberlik etmek ve öneriler hazırlamak
- Çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla sağlık gözetimini uygulamak
- İSG eğitim ve bilgilendirme planlamasını yapıp işverenin onayına sunmak
- Acil durumların belirlenmesi, acil durum planının hazırlanması, ilkyardım ve acil müdahale organizasyonunda diğer kurumlarla iş birliği yapmak
- Yıllık çalışma planı, yıllık değerlendirme raporu, gözetim sonuçları, iş kazası ve meslek hastalığı bilgilerini kayıt altına almak
- Kişisel sağlık dosyalarını gizlilik ilkesine uygun saklamak; hekim ve uzman yönetmeliklerindeki görevlerin yerine getirilmesini izlemek

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 13/1.

OSGB'lerin diğer yükümlülükleri

- Onaylı defter, yıllık çalışma planı ve değerlendirme raporu suretleri ile eğitim kayıtları OSGB'de tutulur; sözleşme sonunda bütün kayıt ve dosyalar işverene teslim edilir.
- Hizmet sırasında işin normal akışını aksatmamaya özen gösterirler; hizmetin tamamını veya bir kısmını başka bir kişi veya kuruma devredemezler.
- İstihdam edilen kişilere ilişkin sözleşmeler İSG-KATİP üzerinden beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe bildirilir; işyerlerine sunulan her hizmet için İSG-KATİP üzerinden sözleşme yapılır.
- Görevlendirme zorunluluğu olanlar ayrılırsa yerine 30 gün içinde nitelikli personel görevlendirilir; sorumlu müdür değişikliği de 30 gün içinde İSG-KATİP üzerinden yapılır.
- Faaliyete son verme veya belge iptalinde yetki belgesi asılları 30 gün içinde iade edilir; yetki belgeleri beş yılda bir vize ettirilir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 13, 14 ve 20.

Kamu sağlık hizmet sunucuları

- Kamu kurum ve kuruluşları İSG hizmetlerini Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan alabilir.
- Bakanlıkça yetkilendirilen kamu sağlık birimleri, OSGB'ler için aranan şartları iş güvenliği uzmanı odası hariç yerine getirirse işyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli hizmeti sunabilir; tüm İSG hizmetlerini vermek için OSGB şartlarını sağlamaları gerekir.
- Yönetmelikte bu birimler toplum sağlığı merkezi (TSM) olarak geçer; bugün bu hizmet Sağlık Bakanlığına bağlı çalışan sağlığı merkezleri (ÇASMER) aracılığıyla sunulmaktadır.

6331 sayılı Kanun, md. 6/2; İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, md. 17/7.

Bölüm 3

İşyeri hekimi ve diğer sağlık personeli

Nitelikler, görevler, yetkiler, yükümlülükler ve çalışma süreleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Tanımlar ve nitelikler

Tanımlar

- **İşyeri hekimi:** İSG alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekim
- **Diğer sağlık personeli:** Bakanlıkça belgelendirilmiş hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni, çevre sağlığı teknisyeni ve işyeri hemşireliği belgesine sahip kişiler

Görevlendirme (md. 7)

- Görevlendirilecekler geçerli işyeri hekimliği belgesine sahip olmak zorundadır.
- Hesaplanan çalışma süreleri bölünerek birden fazla hekime verilemez.
- Vardiyalara uygun görevlendirme yapılır.

İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, RG 20.07.2013, sayı 28713.

İşyeri hekimliği belgesi

- İşyeri hekimliği eğitim programını tamamlayıp Bakanlıkça yapılan sınavda başarılı olan hekimlere
- İş sağlığı veya iş sağlığı ve güvenliği bilim uzmanı unvanına sahip olup sınavda başarılı olan hekimlere
- İsteği hâlinde doğrudan: hekimlik diplomalı iş sağlığı veya İSG bilim doktorlarına; İSG alanında en az sekiz yıl teftiş yapmış hekim iş müfettişlerine; Genel Müdürlük ve bağlı birimlerinde İSG alanında en az sekiz yıl fiilen çalışmış hekimlere
- İsteği hâlinde iş ve meslek hastalıkları yan dal uzmanlarına

Yönetmelik, md. 8. Belge Genel Müdürlükçe verilir.

İşyeri hekiminin görevleri: rehberlik

- Sağlık gözetimi ve çalışma ortamı gözetimi konusunda işverene rehberlik etmek
- İşyeri tasarımı, kullanılan maddeler, işin planlanması, organizasyonu ve KKD seçimi konularında işverene önerilerde bulunmak
- Çalışanların sağlığının geliştirilmesi için gerekli aktiviteleri önermek
- Ergonomik ve psikososyal riskler açısından iş ile çalışanın uyumu ve stres faktörlerinden korunma için araştırma yapmak
- Kantin, yemekhane, yatakhane, kreş, emzirme ve soyunma odaları, duş ve tuvaletlerin genel hijyen şartlarını izlemek; beslenme ve içme suyu konusunda tavsiyede bulunmak
- İş kazası, meslek hastalığı ve ramak kala olayların nedenlerini araştırıp önlem önermek; alınması gereken tedbirleri işverene yazılı bildirmek

Yönetmelik, md. 9/2-a.

İşyeri hekiminin görevleri: risk değerlendirmesi ve sağlık gözetimi

Risk değerlendirmesi

- Risk değerlendirmesi çalışmalarına katılmak, önlemleri önermek ve takip etmek
- Gebe veya emziren kadınlar, 18 yaşından küçükler, meslek hastalığı tanı veya ön tanısı olanlar, kronik hastalar, yaşlılar, engelliler, bağımlılığı olanlar ve birden fazla iş kazası geçirenler gibi özel politika gerektiren grupları yakın takip ve koruma altına almak

Sağlık gözetimi

- Muayeneler hakkında çalışanları bilgilendirmek ve rızalarını almak
- Gece postaları dâhil sağlık gözetimini yapmak
- Periyodik muayeneleri tehlike sınıfına göre en geç 1, 3 veya 5 yılda bir; çocuk, genç ve gebe çalışanlarda altı ayda bir tekrarlamak
- Muayene sonuçlarını Ek-2'ye uygun düzenleyip işyerinde saklamak

Yönetmelik, md. 9/2-b ve c.

İşyeri hekiminin görevleri: sağlık gözetimi (devam)

- Özel politika gerektiren gruplar ve meslek hastalığı tanı veya ön tanısı alanlar için uygun işe yerleştirme muayenesi yapmak; meslek hastalığı tanısı varsa aynı ortamdaki diğer çalışanların muayenelerini tekrarlamak
- Devamsızlık ile işyerindeki sağlık tehlikeleri arasındaki ilişkiyi araştırmak; gerekiyorsa ortam ölçümleri planlayıp sonuçlarını değerlendirmek
- Talep hâlinde işe dönüş muayenesi yapmak, sağlık durumuna uygun görev önermek
- Bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklama ve hijyen eğitimleri vermek
- İş güvenliği uzmanıyla iş birliği yaparak iş kazaları ve meslek hastalıklarını değerlendirmek, önleyici faaliyet planlarını içeren yıllık çalışma planını ve Ek-3'e uygun yıllık değerlendirme raporunu hazırlamak
- Başka işverenden geçici gönderilen ve alt işveren çalışanlarının sağlık raporlarının süresini kontrol etmek

Yönetmelik, md. 9/2-c.

İşyeri hekiminin yetkileri ve yükümlülükleri

Yetkiler (md. 10)

- Hayati tehlikenin ciddi ve önlenemez olduğu, acil müdahale gerektiren hâllerde işin durdurulması için işverene başvurmak
- İşyerinin bütün bölümlerinde inceleme ve araştırma yapmak, bilgi ve belgelere ulaşmak, çalışanlarla görüşmek
- İşverenin bilgisi dâhilinde ilgili kurumlarla iş birliği yapmak

Yükümlülükler (md. 11)

- İşin akışını aksatmamak; işverenin meslek sırlarını ve çalışanın kişisel sağlık bilgilerini gizli tutmak
- Hizmetteki ihmallerinden dolayı işverene karşı sorumludur.
- Acil durdurma gerektiren ve hayati tehlike arz eden tedbirler makul sürede alınmazsa Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne yazılı bildirmek
- Çalışmalarını onaylı deftere yazmak; meslek hastalığı ön tanılarını SGK'ca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularına sevk etmek

Diğer sağlık personeli

Görevlendirme (md. 14)

- Geçerli diğer sağlık personeli belgesine sahip olmak zorunludur.
- Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde zorunlu değildir.
- Çalışma süreleri bölünerek birden fazla kişiye verilemez; vardiyalara uygun görevlendirme yapılır.

Yükümlülükler (md. 18)

- Sırları ve kişisel sağlık bilgilerini gizli tutmak; ihmallerinden işverene karşı sorumlu olmak
- Tespit ve tavsiyelerini işyeri hekimine iletmek

Görevler (md. 16)

- İşyeri hekimiyle birlikte hizmetlerin planlanması ve izlenmesinde çalışmak, veri toplamak, kayıt tutmak
- Sağlık ve çalışma öykülerini muayene formuna yazmak, muayenede hekime yardımcı olmak
- Özel politika gerektiren grupları takip etmek
- İlkyardım organizasyonunda ve sağlık eğitiminde görev almak
- Genel hijyen şartlarının izlenmesinde hekimle çalışmak
- Çalışan temsilcisi ve destek elemanlarıyla iş birliği yapmak

Bölüm 4

İş güvenliği uzmanı

Nitelikler, belge sınıfları, görevler, yetkiler ve yükümlülükler

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Nitelikler ve görevlendirme

- Uzman, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmak zorundadır.
- (C) sınıfı belgeyle az tehlikeli, (B) ile az tehlikeli ve tehlikeli, (A) ile bütün tehlike sınıflarındaki işyerlerinde çalışılabilir.
- Birden fazla uzman gereken işyerlerinde tam süreli uzmanlardan yalnızca birinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip olması yeterlidir.
- Çalışma süreleri bölünerek birden fazla uzmana verilemez; vardiyalara uygun görevlendirme yapılır.
- İşveren, zorunlu uzmanın yanında belgeli ve tam süreli sigortalı çalışanları arasından yardımcı uzman görevlendirebilir.

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (RG 29.12.2012, sayı 28512), md. 7.

İş güvenliği uzmanlığı belge sınıfları

Sınıf	Kimlere verilir?
(A)	(B) sınıfı belgeyle en az dört yıl fiilen görev yapıp (A) eğitimi ve sınavında başarılı olanlar; İSG veya iş güvenliği programında doktora yapmış mühendis, mimar ve teknik elemanlar; Genel Müdürlükte, iş teftişinde veya uzman olarak en az on yıl İSG alanında görev yapmış mühendis, mimar ve teknik elemanlar
(B)	(C) sınıfı belgeyle en az üç yıl fiilen görev yapıp (B) eğitimi ve sınavında başarılı olanlar; İSG veya iş güvenliği programında yüksek lisans yapıp sınavda başarılı olanlar; en az on yıl görev yapmış sosyal müfettişlerden eğitim ve sınavda başarılı olanlar
(C)	(C) eğitimi ve sınavında başarılı mühendis, mimar ve teknik elemanlar; en az on yıl görev yapmış sosyal müfettişlerden eğitime katılanlar; üniversitelerin İSG lisans programını tamamlayıp sınavda başarılı olanlar

Yönetmelik, md. 8. Belge Genel Müdürlükçe verilir.

İş güvenliği uzmanının görevleri (1)

Rehberlik

- Tasarım, makine ve teçhizatın durumu, bakımı, seçimi, kullanılan maddeler, işin planlanması ve KKD'nin seçimi, temini, kullanımı, bakımı ve testi konularında işverene önerilerde bulunmak
- Alınması gereken tedbirleri işverene yazılı bildirmek
- İş kazası, meslek hastalığı ve ramak kala olayların nedenlerini araştırıp önlem önermek

Risk değerlendirmesi ve çalışma ortamı gözetimi

- Risk değerlendirmesi çalışmalarına katılmak, önlemleri önermek ve takip etmek
- Periyodik bakım, kontrol ve ölçümleri planlamak ve uygulamalarını kontrol etmek
- Kaza, yangın ve patlamaların önlenmesi çalışmalarına katılmak; acil durum planlarının hazırlanmasına katılmak; eğitim ve tatbikatları izlemek

Yönetmelik, md. 9/1-a, b, c.

İş güvenliği uzmanının görevleri (2): eğitim, bilgilendirme ve kayıt

- Çalışanların İSG eğitimlerini mevzuata uygun planlayıp işverenin onayına sunmak, uygulamak veya kontrol etmek
- Çalışma ortamı gözetim sonuçlarının kaydedildiği yıllık değerlendirme raporunu işyeri hekimiyle iş birliği içinde hazırlamak
- Çalışanlara yönelik bilgilendirme faaliyetlerini düzenlemek ve uygulamasını kontrol etmek
- İSG talimatları ile çalışma izin prosedürlerini hazırlayıp işverenin onayına sunmak ve uygulamasını kontrol etmek
- Bakanlıkça belirlenen İSG bilgilerini İSG-KATİP'e bildirmek
- İlgili birimlerle iş birliği yapmak

Yönetmelik, md. 9/1-ç ve d.

İş güvenliği uzmanının yetkileri ve yükümlülükleri

Yetkiler (md. 10)

- Hayati tehlikenin ciddi ve önlenemez olduğu, acil müdahale gerektiren hâllerde işin durdurulması için işverene başvurmak
- İşyerinin bütün bölümlerinde inceleme ve araştırma yapmak, bilgi ve belgelere ulaşmak, çalışanlarla görüşmek
- İşverenin bilgisi dâhilinde ilgili kurumlarla iş birliği yapmak
- Tam süreli uzmanlar mesleki gelişim etkinliklerine katılabilir; yılda beş iş gününe kadarı çalışma süresinden sayılır, ücretten kesinti yapılamaz.

Yükümlülükler (md. 11)

- İşin akışını aksatmamak; işverenin meslek sırlarını gizli tutmak
- Hizmetteki ihmallerinden dolayı işverene karşı sorumludur.
- Acil durdurma gerektiren ve hayati tehlike arz eden tedbirler makul sürede alınmazsa Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne yazılı bildirmek
- Tespit ve tavsiyelerini, hekimle birlikte yaptığı çalışmaları onaylı deftere yazmak

Çalışma süreleri

Çalışan başına ayda en az	Az tehlikeli	Tehlikeli	Çok tehlikeli
İş güvenliği uzmanı	10 dakika	20 dakika	40 dakika
Tam gün iş güvenliği uzmanı: her	1.000 çalışan	500 çalışan	250 çalışan
İşyeri hekimi	5 dakika	10 dakika	15 dakika
Tam gün işyeri hekimi: her	2.000 çalışan	1.000 çalışan	750 çalışan
Diğer sağlık personeli (çalışan sayısına göre)	—	—	10–49: 10 dakika 50–249: 15 dakika 250 ve üzeri: 20 dakika

Birden fazla işyeriyle kısmi süreli sözleşmede işyerleri arasındaki yol süresi çalışma süresinden sayılmaz. Tam gün çalışan uzman ve hekim, çalıştığı işyeri dışında fazla çalışma yapamaz. Tam süreli işyeri hekimi olan işyerinde diğer sağlık personeli zorunlu değildir.

İSG hizmetlerinde ekip çalışması

- İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı risk değerlendirmesine birlikte katılır ve önlemlerin takibini yapar.
- Yıllık değerlendirme raporu, uzman ve hekimin iş birliğiyle hazırlanır; iş kazası ve meslek hastalıkları birlikte değerlendirilir.
- İkisi de birlikte yaptıkları çalışmaları onaylı deftere yazar; tespit ve tavsiyeler işverene yazılı bildirilir.
- Diğer sağlık personeli işyeri hekimiyle birlikte çalışır ve tespitlerini hekime iletir.
- İSG profesyonelleri çalışan temsilcisi ve destek elemanlarıyla iş birliği yapar; 50 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde İSG kurulunda birlikte görev alır.
- İşveren iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür.

6331 sayılı Kanun md. 6; hekim ve uzman yönetmelikleri md. 9 ve 11.

Kaynaklar

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, RG 30.06.2012, sayı 28339
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, RG 29.12.2012, sayı 28512
- İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, RG 29.12.2012, sayı 28512
- İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, RG 20.07.2013, sayı 28713
- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği, RG 26.12.2012, sayı 28509
- Elliden Az Çalışanı Bulunan ve Az Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşyerlerinde İSG Hizmetlerinin İşveren veya İşveren Vekilince Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik, RG 29.06.2015, sayı 29401 (değişik: 21.05.2018)
- Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, RG 02.04.2026, sayı 33212

İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

Teşekkürler

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU